

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(Posudek vedoucího)

Práci předložila studentka: Petra Kokošková
Název práce: Německá menšina a Pražské jaro 1968

Vedoucí práce: prof. PhDr. Jaroslav Kučera, CSc.

1. OBSAH A CÍL PRÁCE:

Autorka si vybrala kapitulu z života německé menšiny v Československu po roce 1946, která dosud stála až na výjimky (T. Staněk) na pokraji badatelského zájmu. Přinejmenším v odborných kruzích sice bylo známo, že přijetím zákona o postavení národností v roce 1968 se dostalo i německé menšině oficiálního uznání a tím i odpovídajících menšinových práv, bližší okolnosti tohoto procesu, zejména z pohledu samotné německé menšiny, zůstaly v zásadě neosvětleny. Autorka si v souvislosti s vývojem německé menšiny v období let 1968 až 1969 klade možná až příliš dlouhou řadu otázek. Chce zjistit, proč došlo k tak zásadním změnám v postavení německé menšiny, jaký podíl na tomto vývoji obecná politická situace na jedné straně a aktivizace občanů německé národnosti, kteří spontánně využili prostoru, který nabídl neurčitý projekt "socialismu i lidskou tvář", na straně druhé a jakých nástrojů příslušníci německé menšiny k prosazení svých zájmů využili. Konečně chce zkoumat, jak se změněné právní postavení německé menšiny projevilo v jejím faktickém postavení

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ

Práce se týká nejednoduchého tématu. Jednak národnostní politika je poměrně velmi komplexní proces, který navíc nelze chápat bez důkladné znalosti společenského a politického kontextu, v němž se odehrává. Druhým úskalím je již skutečnost, že téma dosud nebylo systematičtěji zpracováno, což vyžadovalo krok ne zcela obvyklý pro bakalářskou práci, a sice rešerši v archívech. Není nadsazené říci, že autorka se svého úkolu zhostila velmi dobře a předložila kvalitní, dokonce špičkovou bakalářskou práci.

Své téma strukturovala do dvou základních částí. Po krátkém osvětlení situace německé menšiny do roku 1968 se zabývala právním postavením německé menšiny a jejím vývojem v období Pražského jara. Druhou část se pak týká založení Kulturního sdružení občanů německé národnosti a jeho vývoje v daném období, přičemž zvýšenou pozornost autorka věnovala počátku normalizačního období, které nemohlo nepostihnout i zájmové zastoupení německého obyvatelstva v Československu. Lze říci, že právě tato část práce, založená na řadě dobových dokumentů, je nejpřínosnější.

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ

Práce splňuje všechny předepsané formální náležitosti, je psána kultivovaným a čtivým jazykem. O pečlivém zpracování svědčí i absence gramatických a formulačních chyb.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE

Můj celkový dojem z práce je jednoznačně kladný, ocenit je nutné odvalu k výběru komplikovaného a jen málo zpracovaného tématu i samotný postup při jeho zkoumání. Slabinou jsou ne zcela "dotažené" závěry práce, což je očividně především dílem shora naznačené komplexnosti celé problematiky. Téma by totiž vyžadovalo mnohem důvěrnější znalost celého kontextu komunistické politiky a vnitropolitického vývoje, které by ale zřetelně přesahovalo zaměření oboru i možnosti studenta v závěru bakalářského studia. To se v první řadě týká otázky, proč došlo k takové změně v postavení německé menšiny. Autorka tvrdí (s. 45), že přehlížení menšinové politiky se "neosvědčilo", což předpokládá ne zcela typickou sebereflexi režimu. To autorka také poměrně spolehlivě dokládá, nicméně doklad se vztahuje zejména na reformní křídlo KSČ, které určité sebereflexy bylo schopné. Nevysvětluje ale zcela, proč změny, které vneslo do života německé menšiny Pražské jaro, demokratizační proces - pochopitelně s "nutnými" normalizačními korekturami - přežily a byly akceptovány i konzervativními silami, které reprezentovaly následný normalizační režim. Rovněž tak avizovaný vliv změn právního postavení německé menšiny v letech 1968-1969 na její faktické postavení zůstal nakonec do vysoké míry stranou pozornosti. Autorka mohla např. využít poměrně podrobné analýzy stanov Kulturního sdružení (s. 32) a alespoň ve zkratce říci, co se ze zde deklarovaných kulturně politických úkolů organizace později splnilo a co nikoliv.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ

Vedle shora uvedených připomínek bych autorku požádal o reakci na následující otázku. Reakce české většiny na emancipační proces německé menšiny sice nebyla vlastním tématem její práce, nicméně ke kontextu zcela určitě patří. Je totiž např. známo, že když ústřední stranické a státní orgány na počátku 50. let přikročily k jistým vstřícným opatřením vůči německé menšině, narážely na nesouhlas lokálních orgánů stranické a správní hierarchie a místy i veřejnosti. Bylo možné něco podobného pozorovat i v období Pražského jara?

6. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA

Autorka předložila bakalářskou práci, která ve všech ohledech vyhovuje nárokům kladeným na IMS FSV UK na tento typ kvalifikačních prací a která, pokud se týče kvality, výrazně překračuje obvyklý průměr. Doporučuji ji proto k obhajobě a navrhuji klasifikovat stupněm "výborně".

19.8.2015

Jaroslav Kučera